

PROGRAM NAUCZANIA
SZKOŁY MUZYCZNEJ I STOPNIA NR 1
IM. STANISŁAWA WIECHOWICZA W KRAKOWIE

Przedmiot:

ZESPÓŁ INSTRUMENTALNY

opracowanie:

Marcin Zawiślak

Podstawa prawna:

Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 28 lipca 2023 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa artystycznego Na podstawie art. 46a ust. 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz.U. z 2023 r. poz. 900).

Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 16 maja 2023 r. w sprawie ramowych planów nauczania w publicznych szkołach i placówkach artystycznych na podstawie art. 47 ust. 1a i 4a ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2023 r. poz. 900)

Statut Szkoły Muzycznej I Stopnia Nr 1 im. Stanisława Wiechowicza w Krakowie.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Przystwojenie wiedzy z zakresu gry w zespole instrumentalnym.
2. Wykształcenie umiejętności gry w zespole instrumentalnym.
3. Prezentacja publiczna.
4. Funkcjonowanie w środowisku artystycznym.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Przystwojenie wiedzy z zakresu gry z zespole instrumentalnym.

Uczeń:

- określa podstawowe warunki bezpieczeństwa i higieny pracy;
- omawia czynniki wpływające na bezpieczeństwo.
- wskazuje podstawowe informacje na temat wykonywanych utworów;
- charakteryzuje zasady pracy w zespole instrumentalnym.

2. Wykształcenie umiejętności gry w zespole instrumentalnym.

Uczeń:

- przygotowuje swój instrument do gry w grupie;
- zachowuje prawidłową postawę podczas gry w zespole;
- identyfikuje swoją partię w partyturze i określa jej rolę w grupie;
- samodzielnie odczytuje zapis nutowy;
- posługuje się specjalistyczną terminologią;
- reaguje na gesty innych członków zespołu, w tym prowadzącego;
- kontroluje spójność dynamiki, artykulacji i brzmienia oraz metrorrytmiki;
- rozpoznaje i koryguje błędy podczas wspólnej gry;
- kontroluje i koryguje intonację podczas gry.
- wykonuje utwory zgodnie ze stylem danej epoki;
- współtworzy ogólny wyraz artystyczny pod kierunkiem prowadzącego;
- realizuje tekst muzyczny z wykorzystaniem wiedzy z zakresu przedmiotów ogólnomuzycznych.

3. Prezentacja publiczna.

Uczeń:

- stosuje zasady poprawnego zachowania podczas publicznej prezentacji;
- opanowuje treść;
- koncentruje się podczas występu.

4. Funkcjonowanie w środowisku artystycznym.

Uczeń:

- analizuje własne kompetencje;
- identyfikuje obszary wiedzy i umiejętności wymagające doskonalenia;
- wyznacza sobie cele rozwojowe, sposoby i terminy ich realizacji;
- aktualizuje swoją wiedzę i rozwija umiejętności;
- wykorzystuje różne źródła informacji w celu doskonalenia umiejętności zawodowych;
- aktywnie uczestniczy w życiu artystycznym.
- przestrzega zasad etycznych oraz utrzymuje właściwe relacje w środowisku;

- angażuje się w grę w zespole, biorąc odpowiedzialność za efekt końcowy wspólnej pracy;
- współpracuje w zespole, budując relacje oparte na zaufaniu i wzajemnym szacunku.

Cele i zadania gry w zespole instrumentalnym

1. Rozwijanie techniki instrumentalnej zapoczątkowanej w trakcie nauki indywidualnej ucznia.
2. Kształtowanie wrażliwości na jakość brzmienia zespołu złożonego z różnych instrumentów.
3. Rozwijanie poczucia rytmu, kształcenie słuchu i wyobraźni muzycznej, formowanie gustu artystycznego uczniów.
4. Rozwijanie poczucia dyscypliny i umiejętności gry zespołowej.
5. Kształtowanie umiejętności czytania tekstu muzycznego i gry a vista.
6. Stymulowanie zamiłowania uczniów do wspólnego muzykowania kameralnego i zespołowego.
7. Poznawanie różnych utworów zespołowych posiadających swój styl i określoną formę muzyczną.
8. Rozwijanie zdolności interpretacyjnych w ramach wspólnie wypracowanej koncepcji.
9. Nauka właściwych zachowań estradowych.
10. Przygotowanie ucznia do gry zespołowej w dalszym kształceniu muzycznym (jeśli zamierza kontynuować naukę) oraz w innych zespołach instrumentalnych.
11. Przygotowanie uczniów kończących edukację muzyczną na etapie szkoły muzycznej I stopnia do gry w różnego typu zespołach amatorskich, domach kultury, zespołach folklorystycznych itp.

Uwagi o realizacji programu

Praca na zajęciach powinna przebiegać dwukierunkowo. Pierwszy nurt to dalsze kształcenie instrumentalne wychowanków, forma pracy oparta na ćwiczeniu, szkoleniu, studiowaniu repertuaru. Drugi to przygotowanie do publicznych występów zgodnych z planem pracy szkoły - akcją koncertową dla potrzeb szkoły i środowiska.

Organizacja pracy i metody nauczania

1. Zajęcia zespołu odgrywają szczególną rolę w procesie wychowawczym i kształceniu artystycznym. Wyrabiają właściwą postawę społeczną i osobistą u uczniów oraz kształtują pozytywną motywację do aktywności w pracy nad opanowaniem repertuaru i świadomym uczestnictwem w wydarzeniu artystycznym.
2. Dużą rolę w pracy odgrywają takie czynniki jak: wspólna odpowiedzialność artystyczna, organizacyjna, porządkowa.
3. Program przedmiotu powinien być dostosowany do możliwości technicznych, interpretacyjnych i wykonawczych uczniów.
4. Zajęcia należy rozpocząć od precyzyjnego nastrojenia wszystkich instrumentów. Bardzo ważnym etapem pracy jest kontrola wszystkich grających w zespole pod względem jakości brzmienia dźwięku w zależności od stylu i charakteru utworu.

Na jakość i pożądany efekt końcowy wpływa w znacznej mierze dostateczna precyzja intonacyjna, rytmiczna, stosowanie odpowiednich środków ekspresji wykonawczej (dynamika, agogika, artykulacja itp.) U uczniów zaczynających grę w zespole należy zwrócić szczególną uwagę na to, by skupiali się nie tylko na swojej indywidualnej grze, ale również byli pilnie wsłuchani w całość brzmienia zespołu.

5. Osobnym problemem w zakresie precyzji intonacyjnej, harmonicznnej oraz rytmicznej jest kwestia dostrojenia się do całości aparatu wykonawczego w przypadku pracy nad repertuarem wokalnie – instrumentalnym czy solowym. W przypadku większych zespołów szczególnym zadaniem prowadzącego zajęcia jest nauka właściwej reakcji na gesty dyrygenta. Powinna to być możliwie szybka i właściwa reakcja poprzez ścisły kontakt dyrygenta i zespołu, co zapewnia harmonijną współpracę. Jest to zadanie trudne, wymagające dużego skupienia zarówno prowadzącego, jak i uczniów, dlatego powinno być realizowane na każdych zajęciach.
6. Każdorazowo na zajęciach uczniowie powinni posiadać przybory do pisania na wypadek konieczności zaznaczania w tekście ewentualnych zmian graficznych.
7. Uczniowie powinni poznawać utwory z różnych epok. Literatura odpowiadająca poziomowi instrumentalnemu uczniów szkoły muzycznej I stopnia nie jest zbyt obszerna. Należy dokonywać różnego rodzaju adaptacji utworów instrumentalnych, przeróbek, itp. bez szkody dla wartości artystycznej dzieła. Nauczyciel powinien być w stałym kontakcie z nauczycielami przedmiotu głównego wychowanków. Sprzyja to lepszemu opanowaniu utworów pod względem aplikatury, ustalenia kierunku smyczków, pozycji i rodzajów artykulacji możliwych do wykonania. Dodatkowe próby odbywają się tylko w porozumieniu z dyrekcją szkoły.

Kryteria oceny pracy ucznia

Uczniów obowiązuje aktywność na zajęciach. Siedząca postawa podczas gry powinna być prawidłowa, wymaga to szczególnej uwagi nauczyciela. Niezmiernie istotne jest poczucie kontroli przez prowadzącego, świadomość systematycznej obserwacji zaangażowania w grę, oceny poziomu wkładu pracy wnoszonego do realizacji celu – ostatecznej interpretacji i prezentacji utworu. Dla oceny pracy ucznia następujące kryteria powinny być brane pod uwagę w pierwszej kolejności:

- aktywność i zaangażowanie
- szybkość i dokładność realizacji poleceń nauczyciela
- stopień umiejętności gry a vista
- koleżeńskość i pozytywny stosunek do kolegów
- umiejętność dostosowania się do ogółu grających
- zachowanie podczas zajęć, zdolność koncentracji i twórczego myślenia
- stopień opanowania tekstu, znajomość stylu, właściwych wzorów interpretacji utworu
- punktualność i frekwencja

Istotną pomocą dla nauczyciela stanowią współczesne środki techniczne umożliwiające nagranie i odtworzenie granych utworów. Wzorowanie się na najlepszych nagraniach opracowywanych utworów pozytywnie wpływa na jakość interpretacji i prezentacji wykonywanego w trakcie koncertów repertuaru. Na koniec należy wspomnieć o szczególnej odpowiedzialności i roli prowadzącego zajęcia. Nauczyciel prowadzący zajęcia powinien być przygotowany do każdych zajęć i dysponować ustalonym planem. Niezwykle istotna jest

odpowiednia samodyscyplina nauczyciela, który wypracowuje najwyższe standardy wymagań w pierwszej kolejności u siebie, a następnie od zespołu. Nieoceniona wydaje się rola przyjaznej, ale skupionej atmosfery, wypełnionej pasją i klimatem zamiłowania do wspólnego muzykowania. Od tego bowiem zależy jakość osiągniętego poziomu orkiestry.

Kraków, wrzesień 2023 r.